

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY LEGNICKIE POLE
NA LATA 2021-2026**

LEGNICKIE POLE, LISTOPAD 2020 R

**Gminna Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Legnickie Pole
na lata 2021-2026**

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Legnickie Pole na lata 2021-2026 jest dokumentem, który na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) pełni zasadniczą rolę wśród planów strategicznych przygotowywanych w obszarze polityki społecznej. Pozwala na racjonalizację tej polityki, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Dokument stanowi podstawę do realizacji zadań Gminy Legnickie Pole, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także mają doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu przy wsparciu ekspertów zewnętrznych. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, mieszkańcy gminy oraz eksperci zewnętrzni.

Dokument ma charakter kilkuletni. Został przygotowany na lata 2021- 2026. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W pracach nad Strategią podstawowym problemem jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”. Wielu profesjonalistów i praktyków wskazuje na istotny udział w rozwiązywaniu problemów samych osób dotkniętych dysfunkcją i poprzez wzmacnianie kompetencji tych osób uświadamianie podmiotowości w wychodzeniu z problemu. Istotne jest zorganizowanie profesjonalnej pomocy nakierowanej na udzielanie wsparcia dla osób chcących zmieniać siebie i swoje otoczenie oraz zorganizowanie odpowiedniego systemu umożliwiającego rozwój potencjału społecznego osób i ich rodzin. Zastępowanie osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnianiem tej osoby i naruszaniem jej godności.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno

w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną. Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Legnickie Pole w ujęciu lokalnym powinna zająć się działaniem w obszarach przede wszystkim:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej;
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym;
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Podstawy prawne opracowania strategii	6
2. Charakterystyka środowiska społecznego	9
2.1. Położenie i terytorium	9
2.2. Podstawowe dane demograficzne	10
2.3. Rynek pracy	12
2.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna	14
Infrastruktura edukacyjna i żłobkowa	14
Infrastruktura kulturalna i sportowa	15
3. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Legnickie Pole	16
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	18
4. Diagnoza problemów społecznych	18
REKOMENDACJE DLA GMINY LEGNICKIE POLE	23
5. Pozycja strategiczna Gminy Legnickie Pole	31
5.1. Analiza SWOT	31
5.2. Perspektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych	42
5.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	43
5.3.1. Cele strategiczne	43
5.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	44
6. System zarządzania i aktualizacji strategii	52
7. Zestawienie tabel, wykresów, map	55

1. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawą prawną opracowania niniejszej Strategii są w szczególności następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) obliguje Gminy do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Według art. 17. 1. w/w Ustawy: *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:*
 - 1) *opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka [...].*
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277, ze zmianami) stanowi: *Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika (art. 4 ust. 2).*
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 852, ze zmianami) stanowi: *Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, uwzględniając zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1—3 oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 10 ust. 2).*

Poza tym należy nadmienić także o wielu innych aktach prawnych, w oparciu o które jest opracowana niniejsza Strategia, w tym przede wszystkim:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378, z późn. zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2020 poz. 821 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2020 poz. 808 z późn. zmianami),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020 poz. 218, ze zmianami).
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. 2020 poz. 1409, ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz.U. 2020 poz. 176 ze zmianami);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. 2020 poz. 426, ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz.U. 2019 poz. 2133, z późn. zmianami);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. 2020 poz. 1057, ze zmianami);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1061, ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa;

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

Lista obecności

Lp.	Nazwisko i Imię	Miejsce pracy/ funkcja
1	Podsiadło Ewelina	GOPS Legnickie Pole- dyrektor
2	Piłat Agnieszka	GOPS Legnickie Pole – starszy specjalista pracy socjalnej, Przewodnicząca ZI
3	Petryszyn Sylwia	GOPS Legnickie Pole - starszy specjalista pracy socjalnej, Przewodnicząca GKRPA
4	Kopij-Jakubów Adriana	GOPS Legnickie Pole - starszy specjalista pracy socjalnej

5	Kubik Małgorzata	GOKIS Legnickie Pole - dyrektor
6	Ulc Bożena	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Legnickim Polu/ wicedyrektor
7	Mierzwińska Iwona	Wiceprzewodnicząca Rady Gminy; Radna Legnickie Pole; Stowarzyszenie Legnickie Pole
8	Misiak Danuta	Radna Nowa Wieś Legnicka; Koło Gospodyń Wiejskich Nowowianki w Nowej Wsi Legnickiej
9	Gawron Jadwiga	Radna Gniewomierz; Stowarzyszenie Kaczawskie
10	Paczkowska-Pater Edyta	Radna Lubień, Ogonowice, Strachowice
11	Swacha Jacek	Radny Legnickie Pole Zastępca przewodniczącego GKRPA
12	Przydział Marta	UG Legnickie Pole Członek GKRPA
13	Zabłotny Mariusz	KMP Legnica Członek GKRPA
14	Klecha Paweł	KMP Legnica Członek ZI
15	Majchrzak Marta	Członek GKRPA Stowarzyszenie Dobroczyńcy
16	Patrzek Ewa	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Legnickim Polu Dyrektor

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

2.1. Położenie i terytorium

Gmina wiejska Legnickie Pole znajduje się na Nizinie Śląsko- Łużyckiej w centralnej części województwa dolnośląskiego, 10 km od Legnicy. Należy do powiatu legnickiego i stanowi 11,5% jego powierzchni. Teren charakteryzuje krajobraz monotony. Łagodnie sfalowany, lekko opadający w kierunku północno-zachodnim. Jest to typowy krajobraz polodowcowy.

Mapa 1. Położenie gminy Legnickie Pole i powiatu legnickiego na tle województwa dolnośląskiego

Źródło: Vademecum Samorządowe, Gmina Legnickie Pole,

https://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_legnicki/gmina_w_legnickie_pole.pdf

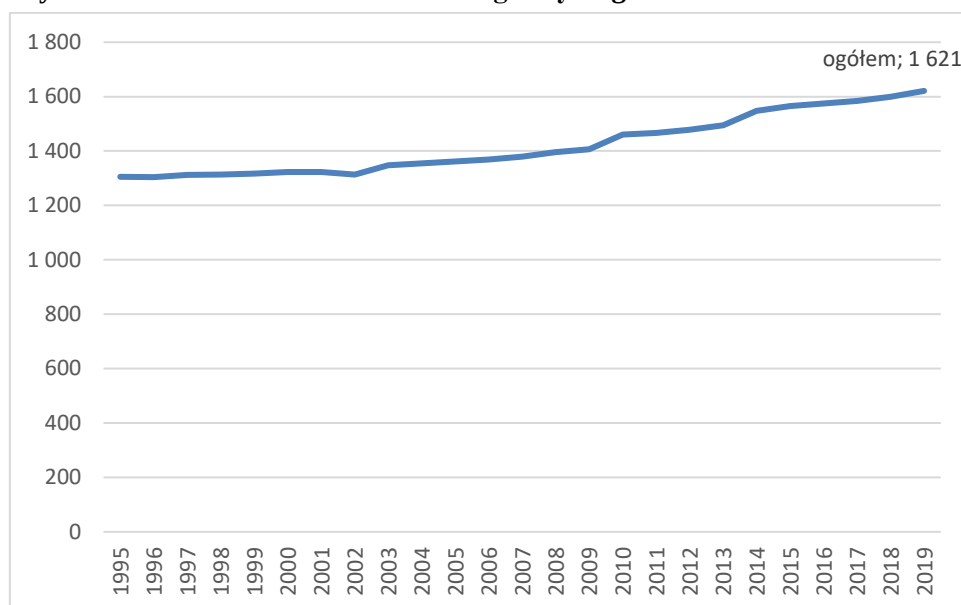
Gminę przecina ze wschodu na zachód odcinek autostrady A-4 i ważna droga kolejowa relacji Legnica-Katowice. Do atutów należy także bezpośrednie sąsiedztwo z Legnicką Specjalną Strefą Ekonomiczną, na terenie której mieści się Podstrefa Legnickie Pole.

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Legnickie Pole

Według danych GUS na obszarze gminy Legnickie Pole według stanu na 31.12.2019 r. było 1600 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 305 mieszkań.

W 2019 roku w gminie Legnickie Pole oddano do użytku 22 mieszkania. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Legnickie Pole to 5,50 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa dolnośląskiego. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Legnickie Pole to 145,40 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa dolnośląskiego.

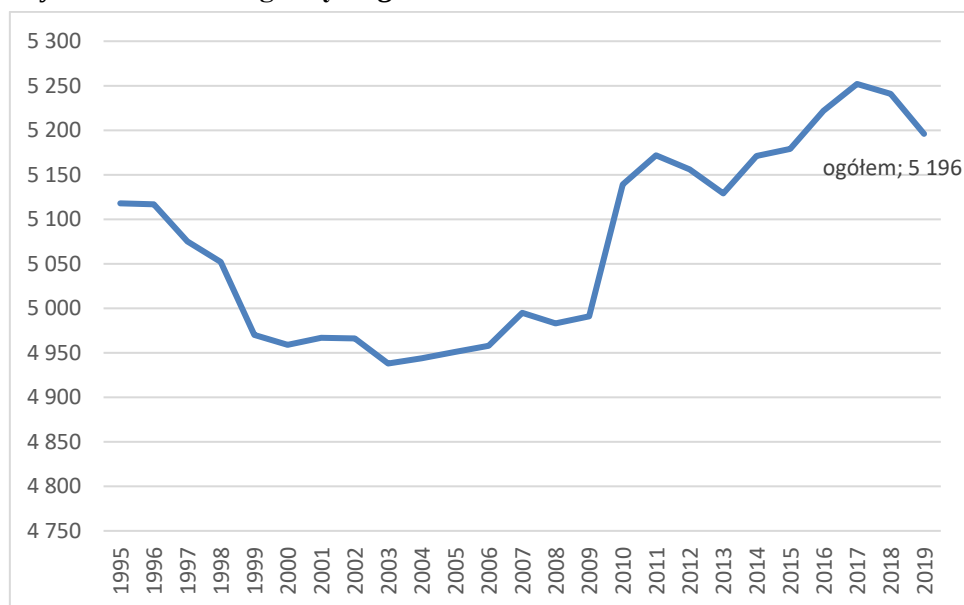
Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 96,75% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 93,88% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 91,13% mieszkań posiada łazienkę, 78,38% korzysta z centralnego ogrzewania, a 1,06% z gazu sieciowego.

Wykres 1. Liczba mieszkań na terenie gminy Legnickie Pole w latach 1995- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

2.2. Podstawowe dane demograficzne

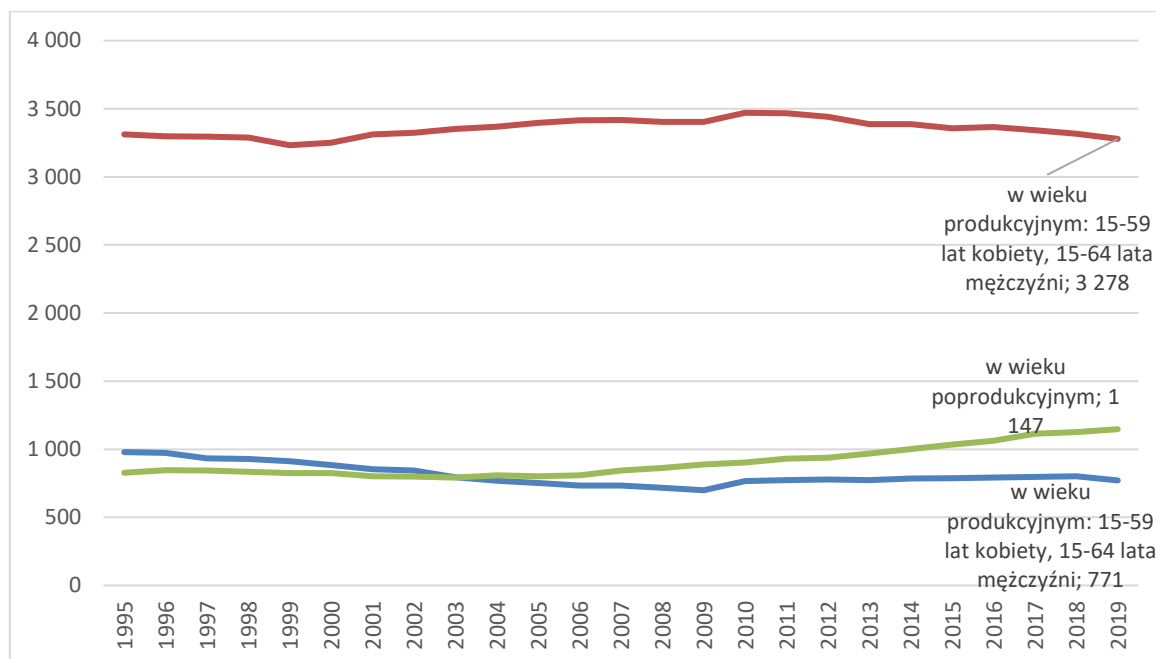
Gmina Legnickie Pole miała w 2019 r. 5196 mieszkańców, z czego 52,5% stanowią kobiety, a 47,5% mężczyźni. W latach 1995 - 2019 liczba mieszkańców wzrosła o 4,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 2. Ludność gminy Legnickie Pole w latach 1995- 2019 r.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

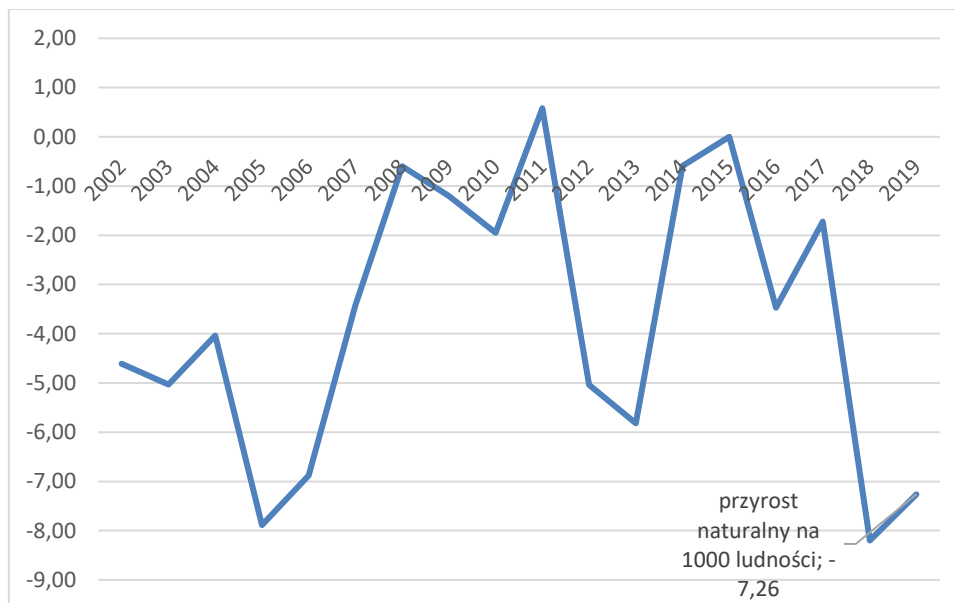
Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Legnickie Pole pozwala stwierdzić, że jest przewaga osób w wieku poprodukcyjnym (22,1% populacji) w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym (17,5% populacji).

Wykres 3. Struktura ludności gminy Legnickie Pole według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019.

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Legnickie Pole ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -38. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,26 na 1000 mieszkańców gminy Legnickie Pole. W 2019 roku urodziło się 37 dzieci, w tym 59,5% dziewczynek i 40,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,79 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2002- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku zarejestrowano 97 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 83 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Legnickie Pole 14. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

2.3. Rynek pracy

Na terenie gminy Legnickie Pole w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 487 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 354 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 39 nowych podmiotów, a 24 podmioty zostały wyrejestrowane.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (468) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

W zakresie klasyfikacji przedmiotu działalności:

- 2,1% (10) podmiotów zadeklarowało jako podstawowy rodzaj działalności rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- 24,2% (118 podmiotów) jako przemysł i budownictwo;
- 73,7% (359 podmiotów) w rejestrze zakwalifikowana została jako pozostała działalność.

Dominujący rodzaj działalności gospodarczej to:

- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.4%);
- Budownictwo (18.1%).

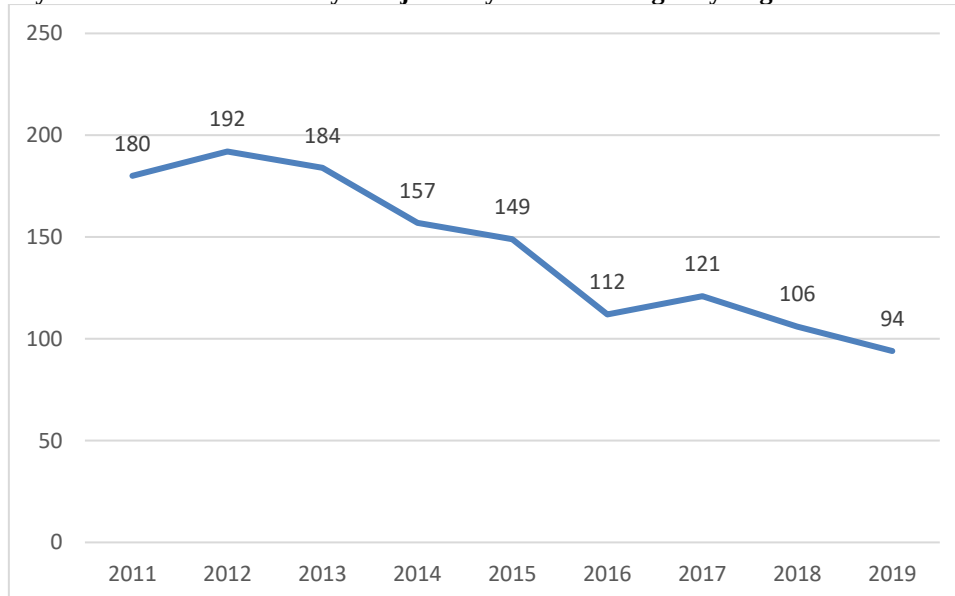
Bezrobocie

Na terenie gminy Legnickie Pole na 1000 mieszkańców pracuje 748 osób, w tym 48,6% wszystkich pracujących stanowią kobiety. W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Legnickie Pole wynosiło 4 185,47 PLN, co odpowiada 86.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Legnickie Pole 493 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 256 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -237.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Legnickie Pole wynosiło w 2019 roku 5,3% (5,2% wśród kobiet i 5,4% wśród mężczyzn). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła na terenie gminy 94 osoby w grudniu 2019 r.

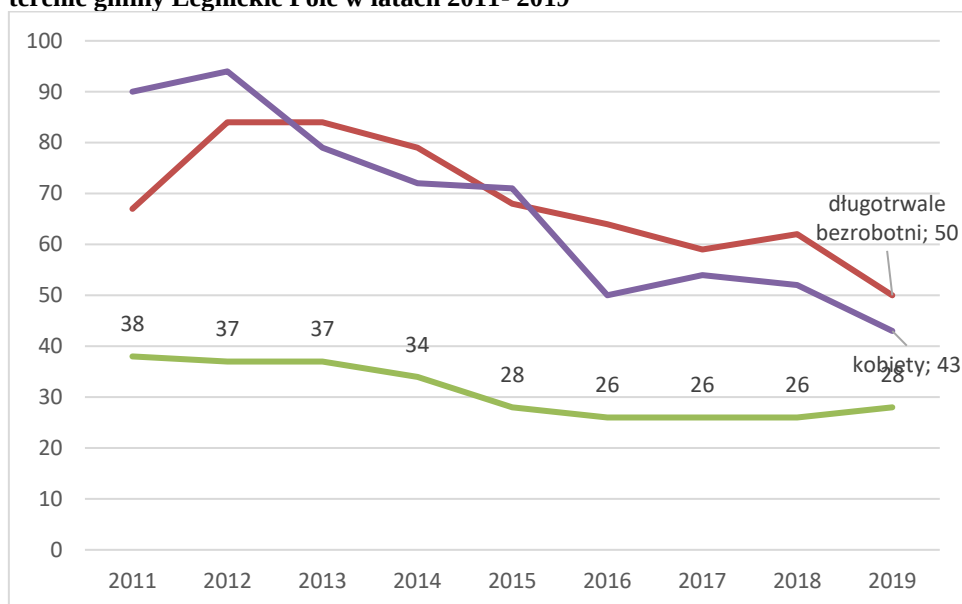
Wykres 5. Liczba bezrobotnych rejestrowych na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2011- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Udział długotrwale bezrobotnych wynosi 50 osób. Kobiety stanowią ponad 50% bezrobotnych na terenie gminy Legnickie Pole.

Wykres 6. Udział kobiet, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia wśród bezrobotnych na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2011- 2019

Źródło: BDL GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/>

2.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalna

Analizując sytuację społeczno- ekonomiczną gminy należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę edukacyjną, kulturalną i zdrowotną. W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których główny celem są działania z obszaru pomocy społecznej, a także edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz profilaktyki zdrowotnej.

Infrastruktura edukacyjna i żłobkowa

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkolno - Przedszkolny w Legnickim Polu. W skład zespołu szkół wchodzi:

- Przedszkole;
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego i Księżnej Anny w Legnickim Polu;
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego i Księżnej Anny w Legnickim Polu z siedzibą w Bartoszowie;
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Pobożnego i Księżnej Anny w Legnickim Polu z siedzibą Mikołajowicach.

Do szkół tych w 2019 r. uczęszczało 270 uczniów.

Tabela 1. Statystyka dotycząca placówek edukacyjnych na terenie gminy Legnickie Pole w roku szkolnym 2017/ 2018 oraz 2018/ 2019

Liczba placówek	2017/2018	2018/2019
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	141	167

Szkoły podstawowe	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	302	341

Źródło: Dane od Gminy Legnickie Pole.

Na terenie gminy Legnickie Pole będzie funkcjonował od pierwszego kwartału 2021 roku żłobek „Tęczowy zakątek”, który jest przygotowany na przyjęcie 110 dzieci.

Infrastruktura kulturalna i sportowa

Duże znaczenie w realizacji zadań w obszarze społecznym mają gminne instytucje kultury oraz instytucje upowszechniające wśród mieszkańców postawy aktywne zapewniając im możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Legnickim Polu jest samorządową instytucją kultury. Organizuje systematyczne zajęcia nauki tańca, a także gry na instrumentach, śpiewu, jak również zajęcia plastyczne i teatralne. Efektem tych działań są liczne grupy zainteresowań, udział w konkursach oraz uroczystościach gminnych. GOKiS w Legnickim Polu współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz nieformalnymi grupami społecznymi na terenie gminy, powiatu i województwa.

Na terenie gminy funkcjonuje w ramach GOKiS biblioteka publiczna.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy w 2019 r. Ochrona Zdrowia na terenie gminy jest realizowana przez Gminną Przychodnię Zdrowia w Legnickim Polu. Dodatkowo ludność gminy może korzystać ze świadczeń specjalistycznych m.in. fizjoterapii ambulatoryjnej, domowej oraz ze specjalistycznych poradni.

Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną gminy realizującą zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Legnickim Polu. Celem Ośrodka jest podejmowanie wszelkich działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do zadań GOPS należy w szczególności:

- realizacja zadań własnych gminy takich jak: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, celowych, okresowych i innych, świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu

zamieszkania, udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym bezdomnym, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, praca socjalna;

- wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- diagnoza potrzeb oraz sprawozdawczość.

Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu upoważniony jest Dyrektor. W 2019 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Legnickim Polu zatrudnienie stanowiło 9 pracowników na umowę o pracę realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 11 zatrudniono pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej niż trzech pracowników. W roku 2019 zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w środowisku zamieszkania. Ponadto zatrudniono 1 osobę do świadczenia usług opiekuńczych oraz 4 etaty zaklasyfikowane jako „pozostali pracownicy”.

3. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY LEGNICKIE POLE

W Gminie Legnickie Pole według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu objął wsparciem łącznie 153 osoby, którym udzielono świadczenia. Było to razem 129 rodzin, w których było 221 osób.

Tabela 2. Liczba i rodzaj świadczeń pieniężnych na terenie gminy Legnickie Pole. Stan na 2019 r.

Rodzaj świadczenia	2019		
	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
pieniężne	120	117	177
niepieniężne	37	22	77

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu za 2019 rok.

W 2019 r. głównymi powodami przyznania świadczeń były: ubóstwo (113 osób), niepełnosprawność (102 osoby), potrzeba ochrony macierzyństwa (38 osoby), długotrwała lub ciężka choroba (112 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (41 osób).

Tabela 3. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń w 2018 i 2019 r.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
	2018 rok		2019 rok	
Ubóstwo	85	152	74	113
SIEROCTWO	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	9	50	7	38
BEZDOMNOŚĆ	2	2	2	2
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	77	110	70	102
BEZRADNOŚĆ	21	81	12	41
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	103	168	73	112
ALKOHOLIZM	26	36	23	27
NARKOMANIA	2	6	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	2	2	3	6

Źródło: GOPS w Legnickim Polu.

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Sytuacja rodzin została przedstawiona w oparciu o dane statystyczne w zbiorach Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickie Pole, który ewidencjonuje informację o rodzinach doświadczających różnych problemów oraz udzielanych rodzinom formach wsparcia. Wybrane dane statystyczne pokazują, że na terenie gminy Legnickie Pole problemy rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin wykazujących konieczność ochrony macierzyństwa plasują się na drugim miejscu w hierarchii problemów społecznych pod względem liczby osób objętych świadczeniami.

W gminie obserwuje się wzrost ogólnej liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem. Udzielane rodzinom wsparcie ma na celu pomoc w rozwiązaniu trudnych życiowych problemów oraz zapobieganie niekorzystnym zjawiskom powodującym trudności rozwojowe dzieci i młodzieży. Priorytetem w działaniu lokalnych podmiotów wspierających rodziny wychowujące dzieci jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego w różnych formach, co jest priorytetowym działaniem współczesnych społeczności lokalnych w dobie zmniejszającej się dzietności rodzin.

Problemy rodzin niepełnych, podobnie jak wielodzietnych dotyczą zarówno sfery niedostatku, zaniedbań opiekuńczych powiązanych z niewydolnością wychowawczą rodziców, ale też schorzeniami, niepełnosprawnością i innymi problemami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Wielość problemów z jakimi borykają się rodziny zamieszkujące na terenie gminy Legnickie Pole jest zróżnicowana, ale najwyraźniej rysują się problemy socjalne, które znajdują wyraz w formach pomocy oferowanych dzieciom. Jedną z takich form stanowi dożywianie dzieci w szkołach i placówkach edukacyjnych. Na terenie gminy Legnickie Pole pomoc ta udzielana jest dla 29 świadczeniobiorców - dzieci (wartość świadczeń: 11 161,00 zł, słownie: jedenaście tysięcy sto sześćdziesiąt jeden złotych).

Przedstawiona powyżej diagnoza pokazuje, że problemy rodzin z dziećmi na terenie gminy Legnickie Pole dotyczą najczęściej kwestii socjalnych, na kolejnych miejscach plasuje się wielodzietność lub niepełne rodzicielstwo, marginalnie występuje problem zaniedbań opiekuńczych powodujący konieczność umieszczania dzieci w systemie pieczy zastępczej.

4. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie raportu z diagnozy społecznej, zrealizowanej na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, przedstawia się obraz problemów społecznych na terenie gminy z perspektywy jego mieszkańców.

Badania zostały przeprowadzane w 2020 roku. W badaniu łącznie wzięły udział 238 osób tj. 100 dorosłych mieszkańców, 120 uczniów, 18 sprzedawców.

W badaniu dorosłych mieszkańców wzięło udział 44 mężczyzn i 56 kobiet. Najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 36 – 45 lat (30%). Osoby do 25 roku życia stanowiły

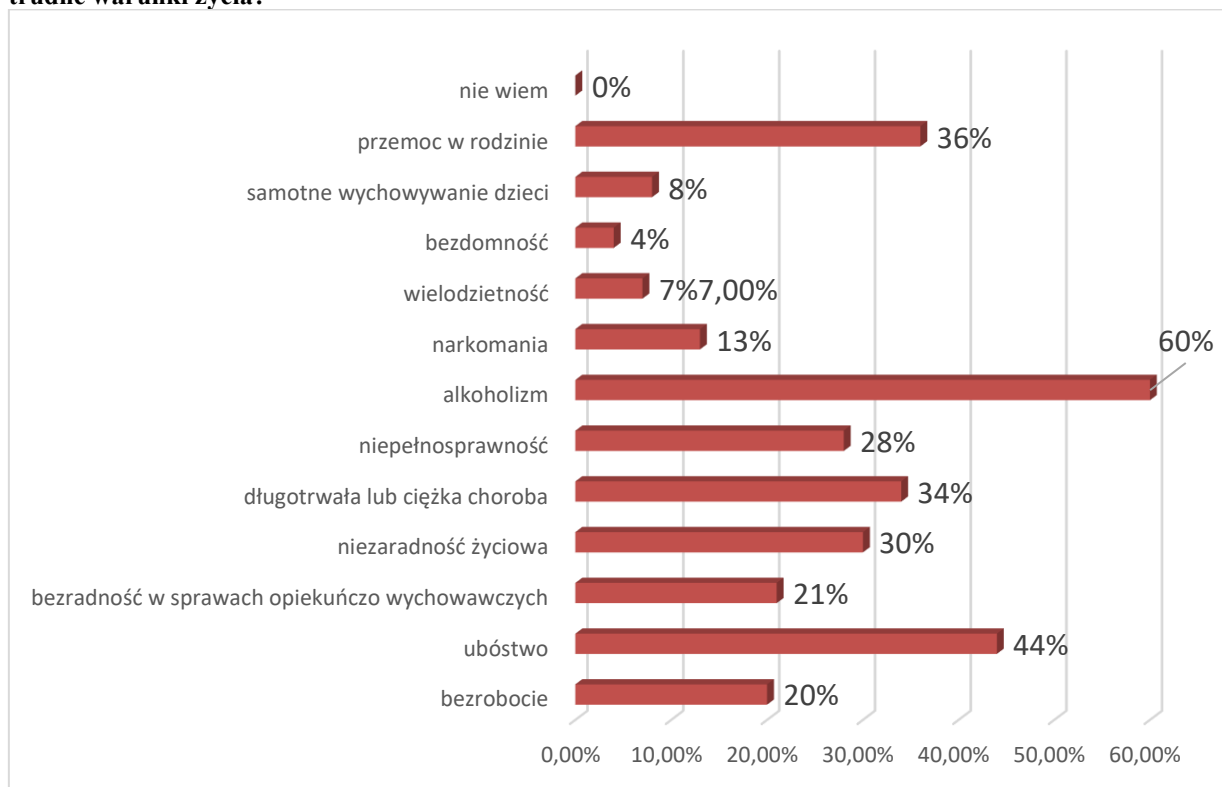
11% badanej społeczności. Respondenci w wieku 26 – 35 lat stanowili 22% próby, 19% ankietowanych znajdowało się w grupie 46 – 55 lat, 10% próby to osoby w wieku 56 – 65 lat. Natomiast osoby powyżej 65 roku życia tworzyły 8% próby badawczej.

Znaczna część badanych oceniła pozytywnie swoją sytuację materialną – 5% osób uważa, że ich sytuacja jest bardzo dobra, zaś 34% badanych oceniło ją dobrze. Z kolei 39% ankietowanych neutralnie oceniło swoją sytuację materialną. Natomiast 15% badanych przyznało, iż ma złą sytuację materialną, zaś 7% osób oceniło ją bardzo źle.

Mieszkańców poproszono o ocenę aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy Legnickie Pole. Ankietowani w większości przyznawali, iż są one raczej dobre – takiej odpowiedzi udzieliło 45% osób. 21% badanych wskazało odpowiedź „średnie”, 14% osób uważa, że są one dobre, a 9% osób twierdzi, iż są one bardzo dobre. Negatywnie oceniło je 9% mieszkańców, w tym 6% osób wskazało odpowiedź „raczej złe”, 3% osób „złe”, a kolejne 2% badanych zaznaczyło odpowiedź „bardzo złe”.

Ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Ankietowani wskazywali następujące czynniki: alkoholizm (60%), ubóstwo (44%), przemoc w rodzinie (36%), długotrwałą lub ciężką chorobę (34%), niezaradność życiową (30%), niepełnosprawność (28%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (21%), bezrobocie (20%), narkomanię (13%), samotne wychowywanie dzieci (8%), wielodzietność (7%) oraz bezdomność (4%).

Wykres 7. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są: uzależnienia (61%), bezrobocie (41%), niedostosowanie społeczne (34%), dziedziczenie ubóstwa (27%), rozpad rodziny (23%), niepełnosprawność (17%), choroby (13%) oraz wielodzietność (12%).

Ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby niepełnosprawne w gminie. Wskazywano na: bariery architektoniczne (54%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (39%), utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (35%), bezrobocie (34%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (28%), izolację (27%), problemy psychologiczne (19%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (18%). Dane te pokazują, iż największym problemem, zdaniem ankietowanych, są utrudnienia związane z poruszaniem się oraz brakiem dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wśród ankietowanych 26% osób przyznało, że w skład jego rodziny wchodzi osoba długotrwale chora. Osoby te chorują na: nowotwory, choroby serca oraz cukrzycę.

Większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w gminie jest wystarczający – taką opinię wyraziło 63% osób. Jednak 37% osób nie zgodziło się z tą opinią. Osoby, które uważają, iż w dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest niewystarczający, zaznaczają, że ich zdaniem brakuje: specjalistów, specjalistów na NFZ. Ankietowani zaznaczali również, iż obecnie, ze względu na stan pandemii dostęp do wszystkich specjalistów jest bardzo utrudniony.

Mieszkańców poproszono również o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. Ankietowani wskazywali na: samotność (58%), choroby (57%), brak opieki ze strony rodziny (35%), ubóstwo (34%), niepełnosprawność (26%) oraz niedostosowanie społeczne (22%).

Mieszkańców zapytano jak często zdarza im się spożywać alkohol. 18% badanych nie pije w ogóle alkoholu. Kilka razy w roku zdarza się to 35% respondentów, Kolejne 31% osób sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, 12% kilka razy w tygodniu, zaś aż 4% badanych pije alkohol codziennie, co wskazuje, że te osoby mogą zmagać się z problemem alkoholowym.

Z punktu widzenia niniejszej diagnozy społecznej istotne wydaje się nie tylko jak często mieszkańcy sięgają po alkohol, ale także ile alkoholu wypijają jednorazowo. Co ważne, większość respondentów, jednorazowo wypija od 1 do 2 porcji alkoholu (39,02%). 28,05% osób wypija 3 - 4 porcje, 17,07% osób wypija 5 - 7 porcji, 9,76% osób 8 - 10 porcji oraz kolejne 6,10% badanych 11 - 13 i więcej porcji.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu.

- 69% mieszkańców uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest zachowaniem nieodpowiednim. Z tą opinią nie zgodziło się 7% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 24% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

- 70% osób sądzi, iż alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce, zaś z tą opinią nie zgodziło się 9% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. 21% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia.
- Ze stwierdzeniem „Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie” zgodziło się 54% ankietowanych, zaś 34% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 12% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.
- 22% ankietowanych uważa natomiast, iż alkoholizm jest dziedziczny, a 51% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 27% osób.
- Według 46% mieszkańców okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 37% osób, a 17% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.
- 22% badanych uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 55% osób nie zgadza się z tą opinią, a 23% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 31% mieszkańców pali papierosy. Wśród nich 6% osób pali kilka razy w roku, 2% pali raz w miesiącu, 1% badanych sięga po papierosy kilka razy w tygodniu, zaś 22% osób pali codziennie.

Jak wskazało badanie ankietowe, 10% respondentów przyznało, że sięgali kiedykolwiek po narkotyki. Wśród tych osób 5% zażywało narkotyki jednokrotnie, 1,00% badanych sięga po nie kilka razy w roku, 2% osób zażywało te substancje kilka razy w miesiącu oraz 1% osób raz w miesiącu. Również 1% badanych sięga po narkotyki raz w tygodniu.

Mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami przyznali, iż zażywali marihuanę (70%), dopalacze (20%), leki (20%), ekstazy (20%), sterydy (10%) oraz grzyby halucynogenne (10%).

Ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie gminy Legnickie Pole. Co ciekawe, aż 53% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 19% osób uważa, że są one trudno dostępne, a zdaniem 12% badanych substancje te są całkowicie niedostępne. Z tą opinią nie zgodziło się 16% respondentów – uważają oni, że narkotyki są łatwo dostępne w gminie.

Zdecydowana większość ankietowanych (90%) nie potrafiła wskazać miejsc w Gminie Legnickie Pole, w których można kupić substancje psychoaktywne. Pozostałe osoby wskazywały na: okolice szkoły (1%), centrum miejscowości (2%) oraz inne miejsca (2%). Dodatkowo 5% osób zna konkretne osoby sprzedające narkotyki.

Mieszkańców poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń:

- 2% ankietowanych mieszkańców uważa, że nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy. Z tą opinią nie zgodziło się 86% osób, zaś 12% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

- 12% badanych twierdzi, iż posiadanie narkotyków nie powinno być karalne, zaś 69% osób uważa, że należy karać posiadanie narkotyków. 19% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”.
- 80% ankietowanych uważa, że dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków. 17% osób nie potrafiło odnieść się do tego stwierdzenia. 3% badanych sądzi, że dopalacze są bezpieczniejszą formą narkotyków.
- Ze stwierdzeniem „okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia” zgodziło się 18% osób, a 59% nie zgodziło się z tą opinią. 23% ankietowanych wskazało odpowiedź „nie wiem”.
- 17% mieszkańców twierdzi, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk, natomiast 48% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków.
- 35% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.
- 8% ankietowanych twierdzi, że wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, zaś 58% osób nie zgodziło się z tą opinią, a 34% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż aż 26% osób zna kogoś kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 55% ankietowanych nie zna takich osób, zaś 19% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć.

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazało 87% osób. W dalszej kolejności wskazywano na: wykluczenie społeczne (34%), zażywanie narkotyków (23%), choroby (18%), zażywanie dopalaczy (14%), zażywanie leków (9%) oraz inne czynniki, których respondenci nie wymienili (2%).

Wśród respondentów 26% z nich doświadczyło kiedykolwiek przemocy. 74% osób nie doświadczyło nigdy zachowań przemocowych. Osoby te doznały głównie przemocy psychicznej (57,69%), a także przemocy fizycznej (26,92%), ekonomicznej (11,54%), zaniedbania (7,69%) oraz przemocy seksualnej (3,85%). 7,69% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Niepokój budzi fakt, iż jedynie 71% mieszkańców uważa, iż nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, zaś 17% uważa, że takie okoliczności istnieją. 12% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Mieszkańców poproszono o wskazanie instytucji, w której można uzyskać pomoc. W opinii większości mieszkańców w przypadku problemów można uzyskać pomoc: na Policji (41%), u rodziny (31%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (28%), w telefonie zaufania (18%), u lekarza (16%), u znajomych (15%), w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (14%), w punkcie konsultacyjnym (12%) oraz w Zespole Interdyscyplinarnym (9%).

Niepokojący jest fakt, iż 19% osób przyznało, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samodzielnie, zaś 14% osób szukałoby pomocy w Internecie. 8% osób nie potrafiło udzielić

odpowiedzi na to pytanie. Może to świadczyć o tym, iż osoby te nie wiedzą gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Ankietowanych poproszono również o ocenę zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 32% osób ocenia je dostatecznie, 13% dobrze, 8% bardzo dobrze. 5% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 24% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. 18% respondentów oceniła niedostatecznie działania prowadzone przez gminę.

REKOMENDACJE DLA GMINY LEGNICKIE POLE

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Legnickie Pole wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

1. Problem alkoholowy

Problem alkoholowy jest istotny, gdyż znaczny odsetek mieszkańców (82%) spożywa alkohol. Jednak większość mieszkańców pije alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku (35%), a aż 4% osób pije codziennie. Większość mieszkańców jednorazowo wypija bezpieczne ilości alkoholu. Dodatkowo szczególną uwagę należy zwrócić na to, że 45% mieszkańców było świadkiem prowadzenia przez kogoś pojazdu pod wpływem alkoholu, a 14,63% mieszkańców prowadziło pojazd w stanie nietrzeźwości. Zdarzyło się również, iż wykonywali swoje obowiązki służbowe będąc pod wpływem alkoholu (9,76% osób przyznało, się do takiego zachowania, w tym 1,22% robi to bardzo często).

Problem alkoholowy wśród dzieci i młodzieży w Gminie Legnickie Pole nie przybiera dużych rozmiarów - spożycie alkoholu zadeklarowało 14,17% uczniów (w tym 15,79% dziewczynek i 11,36% chłopców). Warto zwrócić uwagę również na to, że znaczna część rodziców wiedząca o tym, że ich dzieci mają kontakt z alkoholem, nie zareagowała na tę informację. Należy kontynuować działania profilaktyczne, zapobiegające dalszemu rozwojowi problemu.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto rozpocząć nadawanie spotów reklamowych bądź audycji na temat problemu uzależnienia od alkoholu.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi

w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.

- Realizację kampanii, która powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).
- Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, które wypijają jednorazowo zbyt duże ilości alkoholu, zaleca się realizację kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.
- Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, a także przeprowadzenie dalszych szkoleń w zakresie doskonalenia zawodowego dla pracowników lecznictwa odwykowego.
- Realizację działań skierowanych zarówno do pracodawców, jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji.
- Szkolenia dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
- Realizację kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, w postaci ulotek, plakatów, a także filmów edukacyjnych, które będą przedstawiać historie ludzi, skazanych za jazdę pod wpływem alkoholu i skutki tego zachowania.
- Realizację zajęć profilaktycznych w szkołach (wśród starszych uczniów) na terenie gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych.
- Realizację kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu.
- Kontynuację działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z uzależnionymi.

- Zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wybudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci młodzieży.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego, a także wycieczki, które będą pomagać budować relacje interpersonalne i pokazywać weselszy, otwarty świat.
- Realizację szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika „Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?” Dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców.
- Dalsze wykorzystywanie strategii alternatyw – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.
- Kontynuowanie podnoszenia kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań.
- Kontynuowanie realizacji zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

- Inwestowanie w sprzęt i niezbędne materiały potrzebne do podwyższenia jakości działań.
- Realizację działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.

2. Problem nikotynowy

Problem nikotynowy w Gminie Legnickie Pole jest widoczny, ale nie przybiera dużych rozmiarów – 31% mieszkańców sięga po papierosy, a codziennie robi to 22% osób. Warto zwrócić uwagę na to, że zdecydowana większość palących papierosy mieszkańców, nigdy nie podjęło próby zerwania z nałogiem (35,48%). Jednakże cieszy fakt, że mieszkańcy mają świadomość negatywnych konsekwencji zdrowotnych wynikających z palenia papierosów.

Palenie papierosów przez dzieci i młodzież jest nie jest dużym problemem, ale warto rozpocząć działania profilaktyczne zapobiegające dalszemu rozwojowi problemu. 11,67% uczniów przyznało, iż pali papierosy, a 3,33% pali regularnie. Niepojący jest fakt, iż jest grupa młodych ludzi, której palenie papierosów wyszło poza fazę eksperymentowania i stało się regularną czynnością.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Kontynuację działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.
- Propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości ich osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w zajęciach sportowych (warto dopilnować, aby uczestnictwo w zajęciach sportowych wiązało się również z nauką dzieci i młodzieży zasad Fair Play, współdziałania w grupie oraz zdrowego współzawodnictwa).
- Działania ograniczające dostępność papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez szkolenia dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

- Przydatne w zapobieganiu podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież, może być realizacja programu rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) – *Spójrz inaczej*. Celem tego programu jest rozwijanie umiejętności psychospołecznych uczniów, tworzenie warunków do rozwoju umysłu, empatii i zdolności przyjmowania perspektywy drugiego oraz zachęcanie do zdrowego stylu życia poprzez zwiększanie wiedzy o własnym ciecie, negatywnych wpływach społecznych oraz decyzjach prozdrowotnych.

3. Problem narkotykowy

Problem zażywania substancji psychoaktywnych nie przybiera dużych rozmiarów wśród mieszkańców Gminy Legnickie Pole. Jednakże, zaleca się kontynuowanie działań profilaktycznych, by utrzymać tą pozytywną tendencję oraz zapobiegać możliwemu rozwojowi tego problemu.

Badanie wykazało, że kontakt z narkotykami lub dopalaczami miało część uczniów (3,33%), w związku z czym problem zażywania substancji psychoaktywnych przez młodych mieszkańców gminy wymaga poświęcenia uwagi. Szczególnie popularną substancją wśród młodych mieszkańców jest marihuana lub haszysz. Oprócz tego część uczniów posiada niepełną wiedzę na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, co domaga się zastosowania szerokich działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym, dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych.
- Rozpowszechnianie ulotek na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Ulotki powinny być pozostawione w miejscach publicznych takich jak: kościół, szpitale, przychodnie itp.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu przekazywanie wiedzy na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków. Pomóc w tym, mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat, a także zaproszenie osób, które mają za sobą negatywne doświadczenia związane z uzależnieniem od narkotyków i przekażą dostosowane do wieku i poziomu rozwoju uczniów - informację na ten temat.
- Realizację szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa

takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.

- Działania mające na celu informowanie dzieci i młodzieży na temat instytucji, gdzie mogą szukać pomocy. Ulotki, plakaty powinny być umieszczone w widocznych miejscach zarówno w szkołach, jak i innych instytucjach publicznych, a także powinny zawierać dane kontaktowe do instytucji pomocowych.

4. Problem przemocowy

Problem przemocy w gminie jest widoczny. Przemocy doświadczyło 26% ankietowanych mieszkańców. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że jest grupa mieszkańców, która nie zdaje sobie sprawy z negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci (9% osób).

Problem przemocy wśród uczniów w gminie jest widoczny, bowiem aż 36,67% uczniów przyznaje, że doświadczyło przemocy. Szczególnie dostrzegalnym jej rodzajem jest przemoc rówieśnicza, bowiem 45,45% uczniów doznało przemocy ze strony kolegów ze szkoły oraz 34,17% uczniów jest zdania, że w ich szkole występuje przemoc. Jak wynika z analizy materiału badawczego, problem przemocy domowej jest mniejszy niż przemoc rówieśniczej, jednak również dostrzegalny i wymagający podjęcia działań profilaktycznych.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Upowszechnienie informacji o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych.
- Organizowania dla mieszkańców warsztatów, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uświadamiani byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy. Szkolenia mogą mieć formę online, co jest szczególnie istotne ze względu na panującą obecnie sytuację epidemiologiczną.
- Skutecznym rozwiązaniem może być również prowadzenie w placówkach leczenia uzależnień, wstępnej diagnozy zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów, bowiem badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy.
- Dalsza współpraca z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, która ma na celu kierowanie osób

stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być kontynuowanie realizacji interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.

- Ważne w zapobieganiu problemom przemocy jest również podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom.
- Tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.
- Kontynuowanie zwiększania świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłą realizację zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Przekazanie uczniom wiedzy, na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- Skuteczne okazują się również spotkania z policją mające na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą

konsekwencje (ważne, aby funkcjonariusze byli przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych).

- Realizację zajęć i warsztatów integracyjnych w klasach. Mają one na celu wzmacnianie więzi pomiędzy rówieśnikami i wpływanie na pozytywny klimat szkoły, który jest ważnym czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.
- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.

5. Inne problemy społeczne

W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w Gminie Legnickie Pole zaleca się:

- Rekomenduje się dalsze tworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- Kontynuowanie działań pomocowych dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, mieszkania socjalne, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- Istotne jest, aby szkoła identyfikowała problemy finansowe w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Dalsze organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Istotne jest, aby osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.
- Działania informacyjne dotyczące realizowanych przez Gminę Legnickie Pole działań mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, dalsze rozpowszechnianie wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się materialną pomoc dla osób starszych.

- Upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem.
- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tych osób w życie zawodowe i publiczne. Istotne jest, aby informować mieszkańców realizowanych działaniach.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.

5. POZYCJA STRATEGICZNA GMINY LEGNICKIE POLE

5.1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawione są wyniki prac uczestników zespołu ds. planowania strategicznego, będących współautorami strategii opartej o diagnozę SWOT.

ANALIZA SWOT

POMOC SPOŁECZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Działający Punkt konsultacyjny przy Ośrodku (dostępność specjalistów tj. psychoterapeuta ds. uzależnień, psycholog). 2. Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie gminy 3. Współpraca GOPS z innymi instytucjami: PUP, PCPR, Policja, Oświata, Sądy, kuratorami sądowymi itp. 4. Dobre rozwiązania prawne w zakresie opieki nad osobami starszymi (sprzyjające warunki w zakresie uchwały dot. usług opiekuńczych). 5. Doświadczenie pracowników socjalnych i ich przygotowanie zawodowe. 6. Dobra znajomość lokalnej społeczności. 7. Konstruktywna współpraca z radą gminy oraz sołtysami w rozwiązywaniu problemów społecznych. 8. Zaangażowanie samorządu lokalnego w rozwiązywanie problemów społecznych.	5	1. Dominujące problemy społeczne: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe choroby, alkoholizm.	5
	5	2. Łatwa dostępność alkoholu, narkotyków, dopalaczy.	4
	5	3. Niska aktywność zawodowa podopiecznych.	3
	4	4. Brak samochodu służbowego.	5
		5. Złe warunki lokalowe siedziby GOPS.	4
	5	6. Bezczytność osób korzystających z pomocy społecznej.	4
	4		
	5		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Terapia, spotkania z specjalistą w Punkcie Konsultacyjnym przy GOPS są szansą na wyjście z uzależnień. 2. Prowadzenie działań integracyjnych w ramach utworzenia Klubu Seniora +, Warsztatów Terapii Zajęciowej.	5	1. Brak mieszkań chronionych.	5
		2. Niewystarczająca liczba mieszkań w zasobach gminnych	5
	5	3. Brak odpowiednich warunków lokalowych umożliwiających właściwego przyjmowania petentów (np. spotkania grupy roboczej, Zespołu Interdyscyplinarnego)	4
		4. Wzrost uzależnień krzyżowych.	4

3. Aktywizacja seniorów poprzez uczestnictwo w w spotkaniach okolicznościowych organizowanych przez GOPS.	5	5. Dziedziczenie ubóstwa.	4
4. Prowadzenie kontraktów socjalnych.	3		
5. Możliwość pozyskania środków unijnych (projekty).	4		

SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Aktywne organizacje pozarządowe .	4	1. Słaba współpraca między Stowarzyszeniami.	4
2. Poczucie tożsamości lokalnej.	4	2. Brak integracji między poszczególnymi miejscowościami, brak wspólnych projektów.	4
3. Włączanie się mieszkańców w działania na rzecz swojej społeczności lokalnej (działalność Stowarzyszeń, Koła gospodyń wiejskich).	4	3. Nie w pełni doceniane znaczenie organizacji pozarządowych, brak lokali dla wielu z nich.	4
4. Nowe inicjatywy i kreatywność środowiska lokalnego.	4	4. Niewystarczające wsparcie dla działających organizacji na terenie gminy.	4
5. Aktywizacja społeczności poprzez uczestnictwo w Klubie Senior +, Klubu sportowego.	4	5. Niewystarczająca liczba mieszkań w zasobach gminnych.	5
6. Dobra lokalizacja Gminy wynikająca z niewielkiej odległości do miasta Legnica.	5	6. Ograniczona ilość połączeń komunikacyjnych.	4
7. Dobra podstawowa opieka zdrowotna.	4	7. Brak Lidera do jednoczenia się społeczeństwa.	4
		8. Brak konsultacji społecznych, brak odpowiedniego przepływu informacji.	4

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Dostępność społecznych projektów i programów krajowych.	4	1. Brak ekranów dźwiękowych (bliskość autostrady).	4
2. Rosnąca świadomość społeczna.	4	2. Zanik aktywności społecznej.	4
3. Opracowanie systemu wzajemnej komunikacji i współpracy pomiędzy Stowarzyszeniami, społecznością lokalną, instytucjami publicznymi.	5	3. Wzrost problemu nadużywania alkoholu, łatwy dostęp do narkotyków.	4
4. Dostępność środków unijnych.	4	4. Brak chęci osób zagrożonych marginalizacją społeczną poprawą swojej sytuacji życiowej.	4
5. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców.	4	5. Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych.	5
6. Silne poczucie tożsamości lokalnej.	4	6. Nieodpowiednie wykorzystanie posiadanych zasobów gminy.	3
7. Wypromowanie artystów ludowych, domowych.	4	7. Nieodpowiednia regulacja prawna, regulująca drogi w gminie.	4
8. Bliskość strefy ekonomicznej – zatrudnienie.	5		
9. Pozyskanie wolontariatu.	4		

EDUKACJA PUBLICZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Realizacja programu profilaktyki przez szkoły.	5	1. Niedostateczna ilość godzin pracy pedagoga, psychologa szkolnego.	3
2. Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	5	2. Niewystarczające środki finansowe na zajęcia popołudniowe.	3
3. Współpraca z Poradnią psychologiczno-pedagogiczną w Chojnowie.	5	3. Trudności w dowożeniu dzieci na zajęcia pozalekcyjne.	3
4. Rozwinięta sieć szkół.	5	4. Małe zainteresowanie ze strony rodziców ofertami edukacyjnymi.	3
5. Dobra baza lokalowa – budynki szkolne, stale modernizowane, dostępna sala gimnastyczna.	5	5. Nadużywanie alkoholu przez młodzież.	3
6. Nauczyciele posiadają wymagane wykształcenie.	5	6. Małe zainteresowanie rodziców problemami dzieci i młodzieży.	3
7. Dostępność do zajęć pozalekcyjnych.	5	7. Niewielkie zainteresowanie rodziców edukacją dorosłych.	3
8. Wysoki poziom komputeryzacji.	5	8. Brak środków na prowadzenie zajęć z socjoterapii.	4
9. Wzrost poziomu edukacji – dostęp do pracowni: komputerowej, plastyczno- ceramicznej, językowej, logopedycznej z pracownią biofeedback. Posiadanie w zasobach tablicy interaktywnej, projektory, laptopy.	5		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na funkcjonowanie szkół.	4	1. Wysokie koszty szkoleń.	4
2. Pobudzanie dzieci i młodzieży poprzez organizowanie kół zainteresowań.	5	2. Niewystarczające patrole Policji, brak poczucia bezpieczeństwa.	4
3. Wystarczająca kadra pedagogiczna.	5	3. Otwarty teren boiska szkolnego, zagrożenie wandalizmem, narkomanią.	4
4. Pozyskiwanie funduszy na zakup sprzętu szkolnego.	4		

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Legnickie Pole.	5	1. Zjawisko silnie zakorzenione w środowisku.	4
2. Organizowanie systematycznych szkoleń dla kadry podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.	4	2. Brak narzędzia wykonawczego wobec sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.	3
3. Współpraca międzyinstytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom/rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie: policja, GKRPA, oświata, kuratorzy, służba zdrowia, itp.	5	3. Brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemoc.	5
4. Działalność Punktu Konsultacyjnego.	5	4. Małe doświadczenie w stosowaniu standardów i procedur interwencji dla niektórych instytucji systemu (placówek służby zdrowia, oświaty) w przypadkach przemocy w rodzinie.	3
5. Dostępność specjalistów w Gminie Legnickie Pole (psycholog, psychoterapeuta, radca prawny).	5	5. Likwidacja/brak posterunków na terenie Gminy Legnickie Pole lub wydzielonego miejsca dla dzielnicowych celem spotkań ze społecznością lokalną.	5
6. Wykorzystywanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty” oraz często stosowana procedura przez GKRPA kierowania wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.	5	6. Zbyt mała ilość dzielnicowych na terenie gminy i ilość patroli.	3
7. Znaczące zaangażowanie dzielnicowych w działania profilaktyczne.	5	7. Niski poziom świadomości obywatelskiej w zakresie problemu przemocy w rodzinie.	3
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.	4	1. Brak konserwatywnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.	3
2. Profilaktyka prowadzona na terenie gminy Legnickie Pole zmniejsza zjawisko występowania przemocy.	4	2. Istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej.	4
3. Zmiana postaw społecznych.	4		
	4		

4. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia. 5. Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie. 6. Stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	4	3. Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.	4
	4	4. Niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej.	3
		5. Szerzące się uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych.	4
		6. Nieprecyzyjne rozwiązania prawne (np. do osób stosujących przemoc w rodzinie).	4
		7. Brak edukacji kadr oświaty, ochrony zdrowia na etapie z zakresu rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie oraz reagowania.	3

KULTURA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury i Sportu propagujący rozwój talentów i zainteresowań. 2. Interesujący rys historyczny gminy. 3. Unikatowe zabytki. 4. Różnorodna oferta zajęć edukacyjnych, pozalekcyjnych dla dzieci oraz wydarzeń kulturalnych dla społeczności lokalnej. 5. Doświadczona kadra realizująca działania w zakresie realizacji przedsięwzięć kulturalnych na terenie gminy.	5	1. Brak w wyposażeniu w sprzęt niezbędny do realizacji większych przedsięwzięć kulturalnych.	5
	5	2. Trudność w dotarciu do szerszej grupy odbiorców przygotowanej oferty kulturowej.	4
	5	3. Niedostateczna liczba animatorów kultury w społeczności lokalnej.	4
	5	4. Słabe zaangażowanie społeczne, zniechęcenie mieszkańców do uczestnictwa w życiu kulturalnym.	4
	5		

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Pozyskiwanie środków zewnętrznych.	5	1. Migracja mieszkańców miast na teren wsi i trudność w aklimatyzacji.	4
2. Intensyfikacja działań promocyjnych poszczególnych wydarzeń (ulotki, bandery, reklamy).	5	2. Brak zainteresowania przedstawioną ofertą kulturalną z uwagi na dynamiczny rozwój ofert dostępnych w wersji cyfrowej.	5
3. Pobudzenie świadomości wśród lokalnej społeczności o historii Legnickiego Pola.	5	3. Słaba aktywność, oddolna aktywizacja mieszkańców, zanikanie więzi społecznych.	3

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (kontrola sklepów, rozpatrywanie wniosków, kierowanie na leczenie).	5	1. Dostępność do alkoholu i środków psychoaktywnych.	4
2. Istnienie bazy lokalowej do działań wspierających w formie Punktu Konsultacyjnego.	5	2. Niedysponowanie miejscami pobytu dla sprawców przemocy i odpowiedniej terapii.	5
3. Działanie świetlicy środowiskowej.	5	3. Brak atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.	4
4. Wykwalifikowany specjalista ds uzależnień.	5	4. Niska świadomość odpowiedzialności karnej.	3
5. Prowadzenie szkolnych programów profilaktycznych.	4	5. Słaby przepływ informacji oraz niedostateczna wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.	3
6. Współpraca oraz stały przepływ informacji pomiędzy instytucjami.	5	6. Niewłączanie się społeczności lokalnej w działania pomocowe.	3
7. Prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń.	5		

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Traktowanie uzależnienia w kategoriach problemu społecznego.	4	1. Wzrastające spożycie wraz z obniżeniem wieku inicjacji alkoholowej/ narkotykowej.	4
2. Współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.	5	2. Brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy.	2
3. Dostateczne wykorzystywanie systemu informacji.	5	3. Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.	3
4. Działanie Punktu Konsultacyjnego (psychoterapeuta ds. uzależnień, psycholog).	5	4. Oznaki zmęczenia, bezsilności, brak widoków na przyszłość i bezradność w społeczeństwie.	4
Działalność GKRPA.		5. Wzrastające zagrożenie patologiami społecznymi.	5
5. Wzrastająca świadomość o potrzebie podejmowania działań w rozwiązywaniu problemów uzależnień.	4	6. Tolerancja na zachowania nieakceptowane.	4
6. Istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy.	5	7. Niechęć do podejmowania leczenia.	4
		8. Przyzwolenie rodziców i brak opieki nad dziećmi jako przyczyna stosowania używek.	4
		9. Występowania zjawiska przejmowania negatywnych wzorów dziedziczenia.	4
		10. Negatywny wpływ mediów na dzieci i młodzież.	5
		11. Brak dostatecznego monitoringu wizyjnego na terenie Gminy Legnickie Pole.	4
		12. Niska aktywność środowiska do tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia.	4

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, STARSZYM			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
1. Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowych w Gminie Legnickie Pole. Aktywizacja osób niepełnosprawnych (aktywizacja zawodowa, rehabilitacja, wyjazdy turnusowe, integracja społeczna, pomoc psychologa).	5	1. Istniejące bariery architektoniczne , utrudniające pełen udział osób niepełnosprawnych, starszych w życiu społecznym.	3
2. Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnickim Polu z innymi instytucjami.	5	2. Incydentalne działania upowszechniające w środowisku lokalnym pozytywne wzorce postaw filantropijnych i charytatywnych.	3
3. Przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi.	5	3. Nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym.	3
4. Zaangażowanie środowiska na rzecz osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy.	5	4. Nie odpowiadająca potrzebom baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.	4
5. Wzrost społecznej akceptacji wobec osób niepełnosprawnych.	4	5. Niski poziom życia starszych.	3
6. Istnienie standardu usług wobec osób starszych przy jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.	4	6. Wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców gminy.	3
7. Profesjonalne przygotowanie kadry GOPS w świadczeniu pomocy osobom starszym.	5		
8. Prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej.	5		
9. Istniejąca baza rehabilitacyjna w gminie.	4		
10. Działalność Klubu Seniora.	5		
11. Organizowanie spotkań integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych z terenu Gminy.	5		

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
1. Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.	4	1. Izolacja osób starszych, niepełnosprawnych od społeczeństwa.	3
2. Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych.	4	2. Niewielkie działania w zakresie upowszechniania problematyki niepełnosprawności, starzenia się w celu kształtowania pozytywnych postaw.	3
3. Tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze i niepełnosprawne.	4	3. Wykorzystywanie osób niepełnosprawnych intelektualnie jako tania siła robocza co nie pozwala na udział w życiu społecznym.	3
4. Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych.	5	4. Wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze.	5
5. Likwidowanie barier architektonicznych.	4	5. Brak asystenta osoby niepełnosprawnej.	5
6. Możliwość podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne.	4		
7. Możliwość pozyskiwania środków unijnych.	4		
8. Organizowanie imprez i spotkań dla osób niepełnosprawnych i starszych.	5		

5.2. Prospektywna wizja sposobów rozwiązywania problemów społecznych

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Legnickie Pole określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

POMOC SPOŁECZNA, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, OSOBOM STARSZYM, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

1. Pozyskanie funduszy na zakup samochodu służbowego.
2. Pozyskanie środków finansowych na zatrudnienie asystenta dla osoby niepełnosprawnej.
3. Zabezpieczenie w formie całodobowej bazy lokalowej dla osób doświadczających przemoc.
4. Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych celem skutecznej pracy Ośrodka.
5. Stworzenie warunków dla osób w wieku podeszłym umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

1. Zmiany przepisów prawa dot. przymusowego leczenia odwykowego.
2. Nowe rozwiązania prawne w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

1. Zwiększenie programów profilaktycznych dla społeczności lokalnej.
2. Zwiększenie warsztatów kształtujących umiejętności, kompetencji wychowawczych.
3. Pozyskanie Lidera pracującego na rzecz społeczności lokalnej, ktoś kto zawodowo będzie odpowiadał za działania.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Legnickie Pole, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność, dostępna profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna, aktywne i zintegrowane grupy społeczne, samorealizujące się w działaniach prospołecznych i kulturalnych.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Legnickie Pole na lata 2021- 2026. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Legnickie Pole.

Wizja jest określeniem takiego obrazu Gminy Legnickie Pole, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat mieszkańcy tego obszaru – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa dążenie w sposób bardzo ogólny.

Gmina Legnickie Pole jest miejscem przyjaznym dla jego mieszkańców, umożliwiającym:

- profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne i bytowe, wspierającą wzmacnianie własnych zasobów osób potrzebujących pomocy, sprzyjającą rozwojowi potencjału osobowego i społecznego,
- nowoczesną edukację, przyjazną różnym grupom wiekowym oraz osobom niepełnosprawnym, umożliwiającą ustawiczne kształcenie w zależności od wieku i potrzeb,
- integrację społeczności lokalnej, profesjonalną i efektywną pomoc w sytuacji zagrożeń związanych z dysfunkcją spowodowaną nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

5.3. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja

5.3.1. Cele strategiczne

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii. **Po przeprowadzeniu diagnozy problemów społecznych oraz diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów strategicznych.** Uczestnicy prac nad strategią ustalili je w następującym zakresie:

Cele strategiczne określono dla trzech obszarów:

1. Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele strategiczne:

1. dla obszaru „Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym.

2. dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

3. dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

Źródłem sformułowanych poniżej szczegółowych celów strategicznych oraz działań strategicznych jest wynik ustaleń uczestników prac nad strategią i są skorelowane z wynikami analizy SWOT, badań problemów społecznych, oczekiwań realizacyjnych wyrażonych w ankietach prospektywnych.

5.3.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym społeczeństwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej,

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH/ ODPOWIEDZIALNY ZA MONITORING
1	Prowadzenie zajęć dodatkowych, w tym dofinansowanych z UE.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw	Gmina Legnickie Pole
2	Organizacja zajęć rekreacyjno- sportowych dla osób starszych.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Legnickie Pole
3	Poprawa dostępu do usług wychowania przedszkolnego.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Legnickie Pole
4	Podniesienie poziomu integracji społecznej.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Legnickie Pole
5	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych. Tworzenie klubów seniora i innych środowiskowych form wsparcia.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba wydarzeń kulturalnych, oświatowych, rozrywkowych dla osób starszych	Gmina Legnickie Pole

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM
NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM**

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości, wolontariatu, grupa wsparcia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH/ ODPOWIEDZIALNY ZA MONITORING
1	Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu
2	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych, potrzeb pomocowych i profilaktycznych.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu
3	Pomoc bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu
4	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu
5	Utworzenie bazy rehabilitacyjnej i poszerzenie oferty usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, Gmina Legnickie Pole
6	Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, Powiatowy Urząd Pracy
7	Tworzenie mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu,

					Gmina Legnickie Pole oraz zarządcy infrastruktury
8	Monitorowanie rodzin z problemem przemocy w rodzinie.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnickim Polu, organizacje pozarządowe, inicjatywy oddolne
8	Zlikwidowanie barier architektonicznych na terenie gminy.	2021 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	Gmina Legnickie Pole oraz zarządcy infrastruktury

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – rehabilitacyjna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH/ ODPOWIEDZIALNY ZA MONITORING
1	Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z uzależnieniami.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Liczba inicjatyw na rzecz osób pracujących na rzecz pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi	GOPS w Legnickim Polu
2	Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych – powinny dotyczyć wszystkich zachowań ryzykownych oraz obejmować dzieci i młodzież oraz rodziców i opiekunów.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba uczestników programów profilaktycznych	GOPS w Legnickim Polu
3	Opracowanie i wdrożenie zorganizowanej pomocy specjalistycznej (psychologicznej, prawnej i medycznej) dla mieszkańców gminy.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu
4	Kontynuowanie działań organizujących rozwój usług nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu
5	Opracowanie materiałów edukacyjnych – informacyjnych dotyczących uzależnień zwłaszcza alkoholu, palenia	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu

	tytoniu oraz dopalaczy oraz miejsc i ofert pracy.				
6	Stworzenie grup wsparcia dla współuzależnionych, w tym grupy AA.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu
7	Systematyczne spotkania osób kompetentnych (np. policji, terapeutów) z dziećmi, młodzieżą.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu
8	Systematyczny monitoring sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów np. przez badanie typu tajemniczy klient.	2021 – 2026	Bezinwestycyjne	Liczba przeprowadzonych monitoringów	Gmina Legnickie Pole, organizacje pozarządowe, lokalna społeczność
9	Kontynuowanie działań organizujących rozwój usług nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi.	2021 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba zrealizowanych działań	GOPS w Legnickim Polu

6. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego oraz osób uczestniczących w warsztatach planowania strategicznego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Podmioty zarządzające realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych (JST); odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) doradcy – środowisko odpowiedzialne za doradztwo oraz opiniowanie, stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy.

Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy nie wystarcza

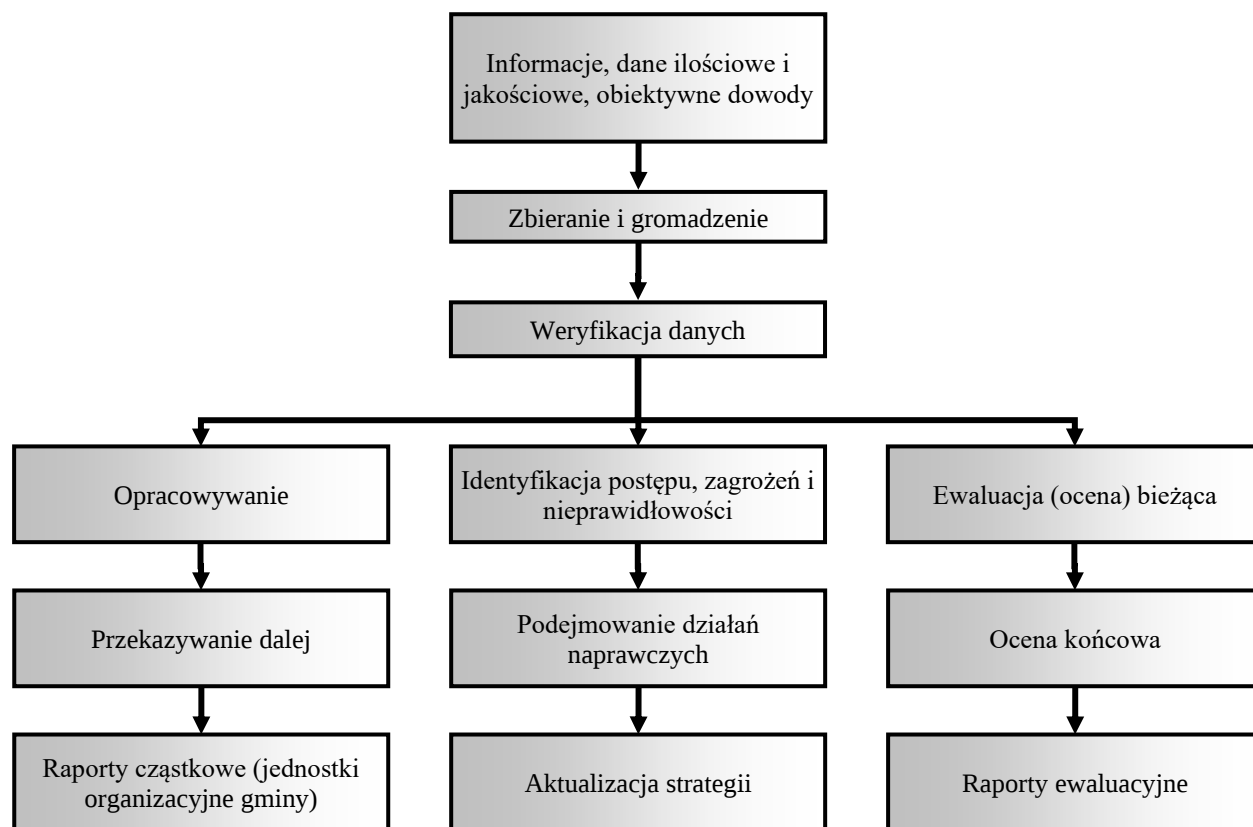
w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Przebieg procesu monitoringu i ewaluacji (oceny) postępów we wdrażaniu Strategii przedstawia poniższy schemat.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii. Raporty będą sporządzane **do końca lutego roku** następującego po roku sprawozdawczym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty co dwa lata będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty przewodniczący Zespołu przekazuje Wójtowi Gminy, który następnie przedstawia Radzie Gminy informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Wójt wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne Gminy.

Aktualizacja strategii

Przeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się **co 3 lata**. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

7. ZESTAWIENIE TABEL, WYKRESÓW, MAP

Tabela 1. Statystyka dotycząca placówek edukacyjnych na terenie gminy Legnickie Pole w roku szkolnym 2017/ 2018 oraz 2018/ 2019	14
Tabela 2. Liczba i rodzaj świadczeń pieniężnych na terenie gminy Legnickie Pole. Stan na 2019 r.....	16
Tabela 3. Klasyfikacja powodów udzielania świadczeń w 2018 i 2019 r.....	17
Wykres 1. Liczba mieszkań na terenie gminy Legnickie Pole w latach 1995- 2019.....	10
Wykres 2. Ludność gminy Legnickie Pole w latach 1995- 2019 r.	10
Wykres 3. Struktura ludności gminy Legnickie Pole według ekonomicznych grup wieku w latach 1995- 2019.	11
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2002- 2019.....	12
Wykres 5. Liczba bezrobotnych rejestrowych na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2011- 2019.....	13
Wykres 6. Udział kobiet, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia wśród bezrobotnych na terenie gminy Legnickie Pole w latach 2011- 2019	14
Wykres 7. Jakże są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia?	19
Mapa 1. Położenie gminy Legnickie Pole i powiatu opatowickiego na tle województwa świętokrzyskiego	9